

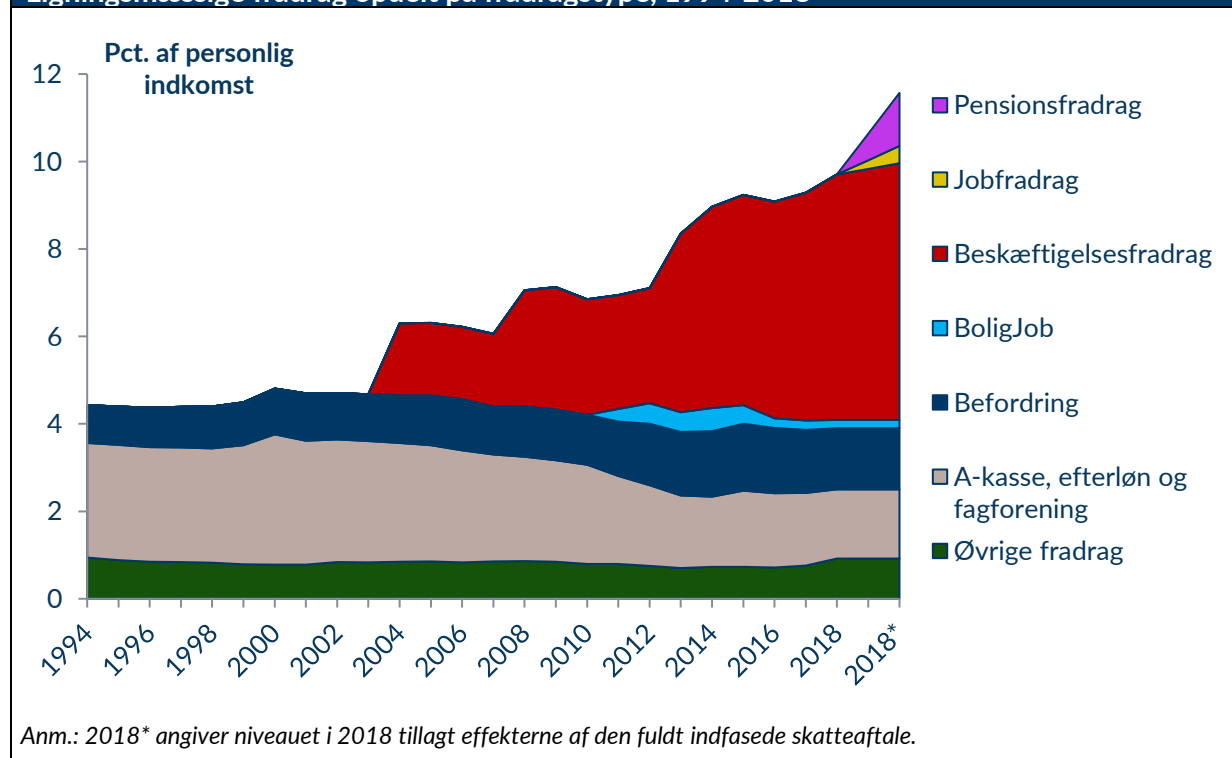
FRADRAGSJUNGLEN ER VOKSET OG VOKSET

23-10-2018

AF CHEFØKONOM MADAS LUNDBY HANSEN (21 23 79 52) OG CHEFKONSULENT JØRGEN SLOTH BJERRE HANSEN

Denne analyse viser, at fradragene og kompleksiteten i skattesystemet er steget markant siden 2003. I 1994 udgjorde fradragene 4½ pct. af indkomsterne (primært a-kasse, fagforening og befordring). I 2018 udgør fradragene knap 10 pct. af indkomsterne, svarende til 134 mia. kr. Stigningen i fradragene i denne periode skyldes især indførelsen af det komplicerede beskæftigelsesfradrag, men også Bolig-Jobordningen. Skattereformen fra februar 2018 indfører ekstra fradrag for 26 mia. kr. Dermed er værdien af fradragene oppe på 160 mia. kr. Det skyldes det nye jobfradrag, pensionsfradrag samt udvidelse af beskæftigelsesfradraget. Særligt det nye pensionsfradrag er meget kompliceret. De indførte fradrag siden 2003 samt den grønne check har givet et provenutab på 22 mia. kr. For de penge kunne man have fået en flad marginalskat på 41 pct. De nye og komplicerede fradrag i den seneste skattereform står i kontrast til regeringsgrundlaget, hvor der står at: "Regeringen ønsker, at flere kan forstå deres egen skatteberegning, og vil arbejde for at forenkle skattelovgivningen."

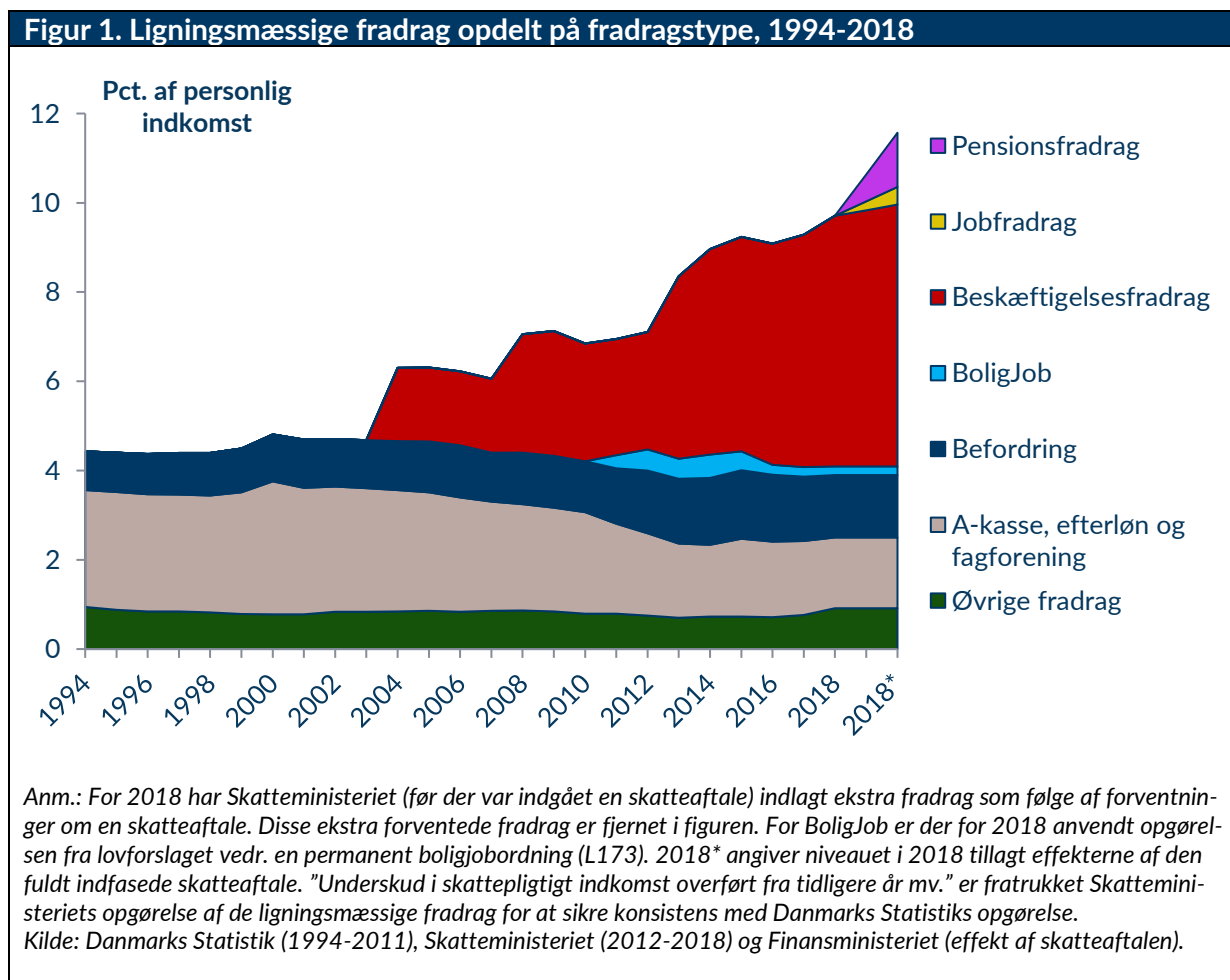
Ligningsmæssige fradrag opdelt på fradragstype, 1994-2018

VLAK-regeringen har en målsætning om at gøre skattesystemet mere enkelt og forståeligt. Det fremgår af regeringsgrundlaget at: "Regeringen ønsker, at flere kan forstå deres egen skatteberegning, og vil arbejde for at forenkle skattelovgivningen."

Skattesystemet er imidlertid blevet mere komplekst og sværere at forstå og overskue de senere år.

Et eksempel på dette er, at de såkaldte ligningsmæssige fradrag er vokset markant, jf. figur 1. De ligningsmæssige fradrag er fx beskæftigelsesfradraget, BoligJob-fradrag, fradrag for a-kasse og fagforening og befordringsfradrag. I 1994 udgjorde fradragene 4½ pct. af indkomsterne. De er løbende vokset siden 2003 til i 2018 til at udgøre knap 10 pct. af indkomsterne, svarende til 134 mia. kr.

Dertil kommer, at skattelettelse i skatteaftalen fra februar 2018 stort set udelukkende sker gennem flere ligningsmæssige fradrag (pensionsfradrag, jobfradrag og udvidelse af beskæftigelsesfradraget). Således indføres ekstra fradrag for 26 mia. kr. Indregnes disse nye fradrag, vokser de ligningsmæssige fradrag til at udgøre 11½ pct. af indkomsterne, svarende til 160 mia. kr., jf. figur 1 og tabel 1.

Tabel 1. Ligningsmæssige fradrag i 2018 (inkl. skatteaftale)	
	<i>mia. kr.</i>
Beskæftigelsesfradrag	77,7
A-kasse, efterløn og fagfor- ening	21,9
BoligJob	2,6
Befordring	19,4
Øvrige fradrag	12,7
I alt, 2018 - før skatteaftale	134,3
Skatteaftale, februar 2018	
Jobfradrag	5,5
Beskæftigelsesfradrag	3,5
Pensionsfradrag	16,8
I alt, skatteaftale	25,8
I alt, inkl. skatteaftale	160,1
<i>Anm.: Se anm. til figur 1.</i>	
<i>Kilde: Skatteministeriet og Finansministeriet</i>	

Skatteværdien af de ligningsmæssige fradrag er nedsat fra ca. 45 pct. i 1994 til 26,6 pct. i 2018 (nedsættes yderligere til 25,6 pct. i 2019 som følge af Forårspakke 2.0 fra 2009). Selv hvis man tager højde for, at skatteværdien er blevet nedsat, er der fortsat sket en markant stigning i de ligningsmæssige fradrag.

BESKÆFTIGELSESFRADRAGET ER UNØDVENDIGT KOMPLICERET

Udformningen af beskæftigelsesfradraget er også gjort unødvendigt kompliceret. I 2018 er fradraget på 9,5 pct. af indkomsten (dog maksimalt 34.300 kr.). Dette fradrag skal så ganges med skatteværdien på 26,6 pct. for at få skatteværdien af fradraget i kroner og øre, dvs. skatteværdien kan maksimalt udgøre 9.100 kr. ($34.300 \cdot 0,266$).

En mere simpel løsning havde været blot at give en skatterabat for lønindkomst på 2,5 pct. af indkomsten (svarende til nuværende sats*skatteværdi, dvs. $9,5 \cdot 0,266$). Den maksimale skatterabat udgør så ca. 9.100 kr. (svarende til skatteværdien af de nuværende beskæftigelsesfradrag på $34.300 \cdot 0,266 = 9.100$). Dermed ville man også undgå, at beskæftigelsesfradragets størrelse afhænger af, hvilken kommune man bor i (gennem kommuneskatten).

OGSÅ PENSIONSFRADRAGET KUNNE LAVES MERE ENKELT OG LETFORSTÅELIGT

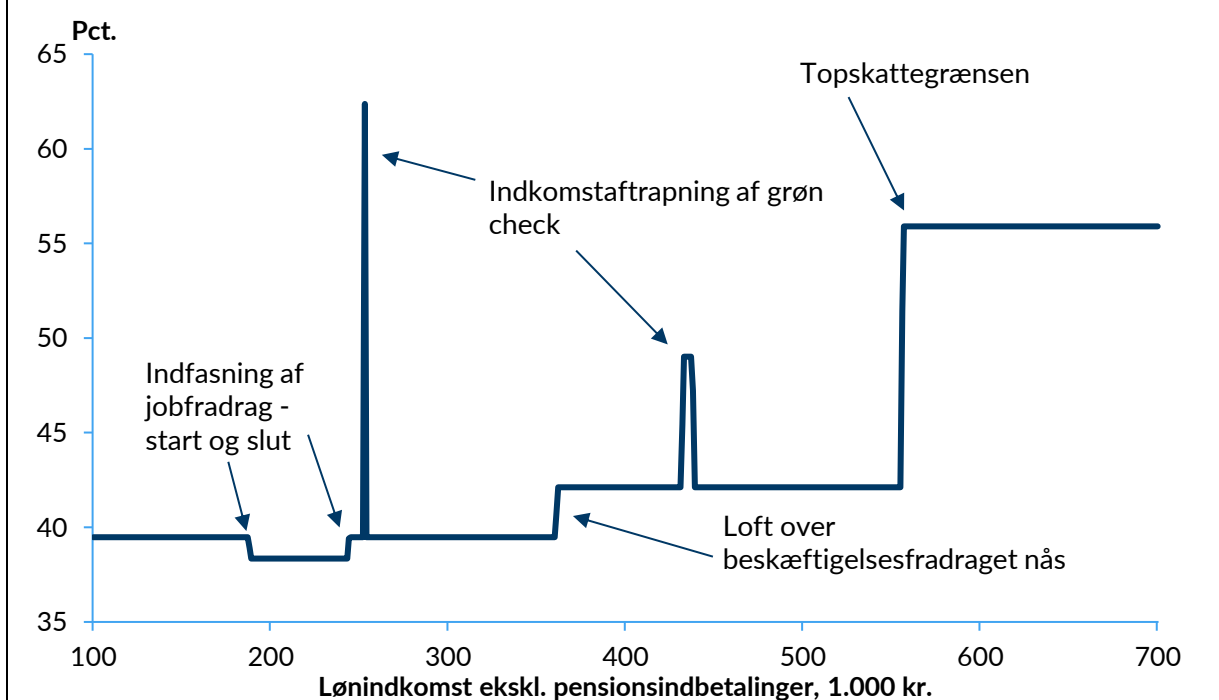
Det nye pensionsfradrag, der indføres fra 2018, er desværre udformet på lige så kompliceret vis som beskæftigelsesfradraget: For personer med mere end 15 år til pensionsalderen er pensionsfradraget i 2018 på 8 pct. af fradragsberettigede pensionsindbetalinger op til 70.000 kr. (inkl. ATP-indbetalinger). Dvs. fradraget udgør maksimalt 5.600 kr. Dette er imidlertid ikke skatteværdien af fradraget, fordi man først skal gange fradraget med skatteværdien på 26,6 pct. i 2018, dvs. reduktionen i skattebetalingen som følge af fradraget på 5.600 kr. er på ca. 1.500 kr.

Ligesom med beskæftigelsesfradraget kunne pensionsfradraget have været udformet langt mere simpelt: Man kunne blot have givet en skatterabat på pensionsindbetalinger (op til 70.000 kr.) på 2,1 pct. (svarende til det nuværende fradrag på 8 pct. ganget med skatteværdien på 26,6 pct.). Dermed ville man også undgå, at pensionsfradragets størrelse afhænger af, hvilken kommune man bor i (gennem kommuneskatten).

DET NUVÆRENDE SKATTESYSTEM ER MEGET KOMPLEKST

En illustration af kompleksiteten i skattesystem fås ved at se på, hvordan marginalsatten ser ud for forskellige niveauer for lønindkomst, jf. figur 2. Både jobfradraget og beskæftigelsesfradraget bidrager til "knæk" i skattesystemet. Det fremgår, at den grønne check, som blev indført fra 2010 som en del af Forårspakke 2.0, også bidrager til at komplicere skattesystemet.

Figur 2. Marginalsattesatsen for givne niveauer af lønindkomst med det nuværende skattesystem

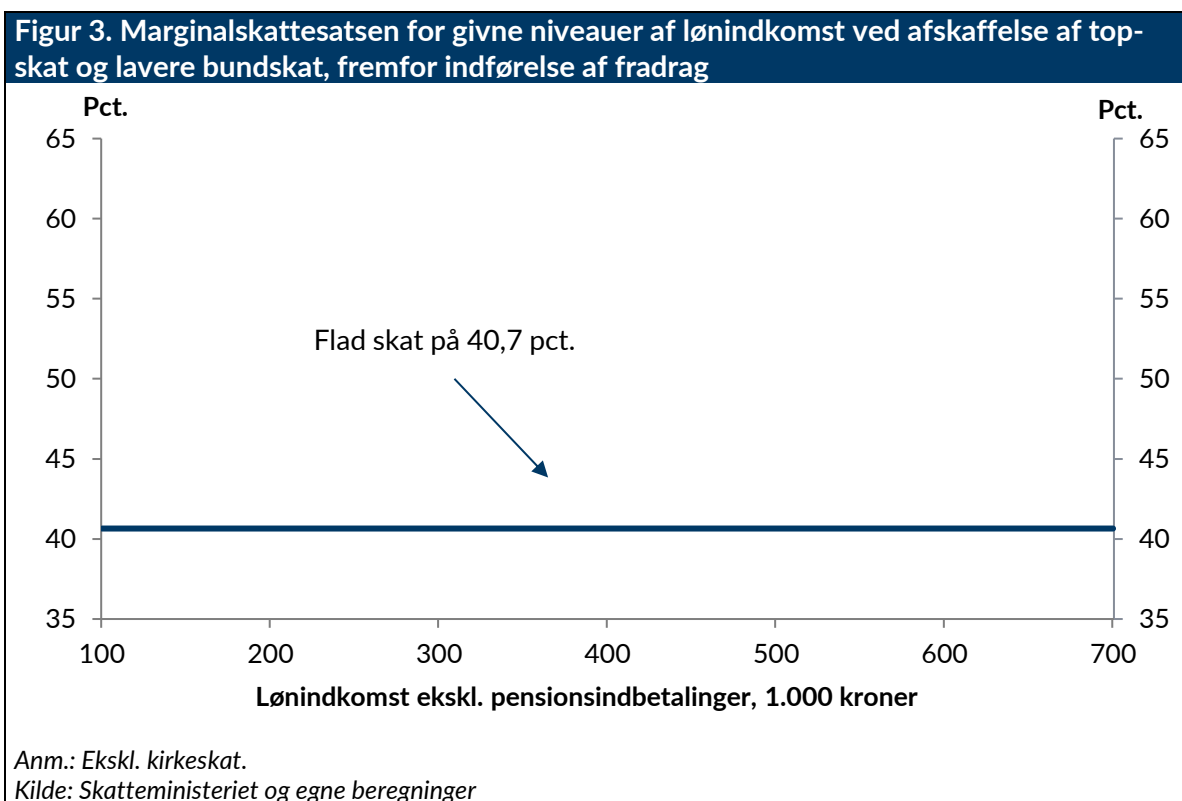
Anm.: Der er ikke indregnet effekter af pensionsfradrag. Der er anvendt 2025-skatteregler. Ekskl. kirkeskat
 Kilde: Skatteministeriet og egne beregninger

ALTERNATIV: FLAD SKAT PÅ 41 PCT.

Skattelettelser i form af nye og udvidede fradrag siden 2004 har givet et provenutab for statskassen efter tilbageløb og adfærd på ca. 22 mia. kr. (heri er indregnet beskæftigelsesfradrag, jobfradrag, pensionsfradrag og BoligJobfradrag. Desuden er grøn check indregnet.)

For 22 mia. kr. kunne man alternativt have fået en helt flad skat på 40,7 pct. Det kan opnås ved at fjerne topskatten (9½ mia. kr.) og ved at sænke bundskatten med 1,6 pct. point (12½ mia. kr.)¹².

Havde man gennemført dette, ville marginalsatserne være langt mere simple, jf. figur 4. Alle vil dermed skulle betale helt samme skat af den sidst tjente krone, nemlig 40,7 pct.³

¹ Ved nedsættelsen af bundskatten får overførselsmodtagere også gevinst. For at øge gevinsten ved at arbejde, kunne man neutralisere denne gevinst ved at sænke overførslerne tilsvarende. Provenugevinsten herfra kunne så anvendes til en yderligere sænkelse af bundskatten.

² Ved en flad skat på 41 pct. indgår ikke et pensionsfradrag, som løser en del af samspilsproblemet i pensionssystemet. En bedre løsning på samspilsproblemet ville være at indføre en obligatorisk opsparing på fx 2.200 kr. om måneden og samtidig fjerne pensionstillæg og ældrecheck, se fx CEPOS-notat "[Et konkret bud på en obligatorisk pensionsopsparing](#)", 8. december 2014. Det er netop aftrapningen af offentlige ydelser i pensionsalderen, der skaber problemer i forhold til manglende incitament til pensionsopsparing.

³ For indkomster over personfradraget på 46.000 kr.

En anden måde at vise, hvordan kompleksiteten i skattesystemet mindskes gennem en flad skat frem for stigningen i fradragene, fremgår af hvordan en persons skatteopgørelse bliver langt mere enkel.

Med de nuværende fradragsregler, kunne en årsopgørelse for en person med en årsindkomst på 700.000 kr. se således ud, jf. tabel 2:

Tabel 2. Skatteopgørelse, nuværende regler	
	Nuværende regler
Lønindkomst (A)	700.000
Arbejdsmarkedsbidrag ($B=A*0,08$)	56.000
Lønindkomst efter AM-bidrag ($C=A-B$)	644.000
Pensionsindbetalinger (12 pct.) ($D=C*0,12$)	77.280
Personlig indkomst ($E=C-D$)	566.720
Beskæftigelsesfradrag ($F=0,1065*A$, dog maks. 38.400)	38.400
Jobfradrag ($G = 0,045*(A-187.500)$, dog maks. 2.500)	2.500
Pensionsfradrag ($H = 12$ pct. af H op til 70.000)	8.400
BoligJob-fradrag (I)	4.000
Skattepligtig indkomst ($J=E-F-G-H-I$)	513.420
Bundskat ($K=0,1218* (E-46.000)$)	63.424
Kommuneskat ($L=0,2491$ pct. $*(J-46.000)$)	116.434
Topskat ($M=0,1498$ pct. $*(E-510.900)$)	8.362
Grøn check (N)	0
Samlet skat ($O= B+K+L+M-N$)	244.220
Disponibel indkomst ($A-D-O$)	378.500

Anm.: Baseret på 2025-regler

Kilde: Skatteministeriet og egne beregninger

Havde man alternativt indført en flad skat på 40,7 pct., fremfor alle fradragene, ville ovenstående opgørelse have set således ud, jf. tabel 3:

Tabel 3. Skatteopgørelse, flad skat på 40,7 pct.	
	Kr.
Lønindkomst (A)	700.000
Arbejdsmarkedsbidrag ($B=A*0,08$)	56.000
Lønindkomst efter AM-bidrag ($C=A-B$)	644.000
Pensionsindbetalinger (12 pct.) ($D=C*0,12$)	77.280
Personlig indkomst = Skattepligtig indkomst ($E=C-D$)	566.720
Kommune- og bundskat ($F=(0,2491+0,1058)* (E-46.000)$)	184.804
Samlet skat ($G=B+F$)	240.804
Disponibel indkomst ($H=A-D-G$)	381.916

Anm.: Baseret på 2025-regler

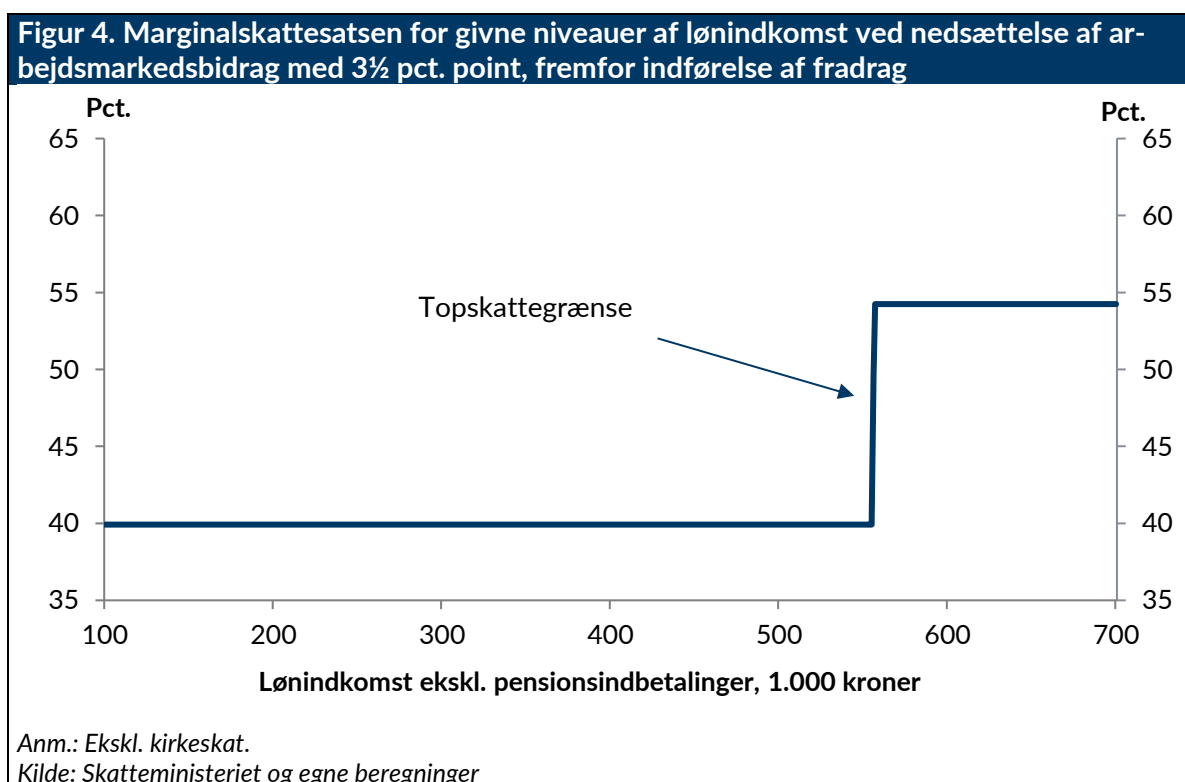
Kilde: Skatteministeriet og egne beregninger

Altså en langt mere enkel skatteopgørelse.

NEDSÆTTELSE AF ARBEJDSMARKEDSBIDRAGET MED 3½ PCT. POINT

Har man et politisk ønske om, at uligheden ikke skal påvirkes nævneværdigt ift. det nuværende skattesystem, kunne man - i stedet for at indføre en flad skat på 40,7 pct. - have nedsat arbejdsmarkedsbidraget.

For de 22 mia. kr. som de nye fradrag og grøn check koster statskassen, kunne man alternativt have nedsat arbejdsmarkedsbidraget fra de nuværende 8 pct. til 4½ pct., dvs. med 3½ pct. point⁴. En sådan reform vil også medføre et væsentligt mere simpelt skattesystem, jf. figur 4. Dog vil der (i modsætning til den flade skat) fortsat være et progressionstrin, idet topskatten bevares. Derfor giver dette reformforslag også mindre effekt på vækst og beskæftigelse end en flad skat på 41 pct.

Arbejdsmarkedsbidraget bidrager i sig selv til at komplicere skattesystem i meget stor grad, jf. bl.a. skatteopgørelserne i tabel 2 og 3. Denne reform tager hul på en fuld afskaffelse af arbejdsmarkedsbidraget, hvilket ville medføre en væsentlig yderligere forenkling af skattesystemet.

⁴ Arbejdsmarkedsbidraget nedsættes uden at regulere indkomstoverførslerne, således at det bliver mere attraktivt at være i beskæftigelse